

AVITAL (Anatoly) SHARANSKY – un nume ce nu trebuie uitat

deosebit, atât ca persoană, cât și ca scriitor. Recent, vorbind despre ultima sa lucrare, „Forța libertății în lupta împotriva tiraniei și terorii”, președintele S.U.A. a declarat că a găsit confirmarea propriilor idei în ceea ce privește valoarea democrației. Dar, deoarece memoria în general este scurtă, lumea a uitat de cea care i se datorează supraviețuirea lui Sharansky, faptul că a reușit să scape din Gulagul sovietic-soția lui, *Avital Sharansky*. Cu o tenacitate excepțională, ea a reușit să mobilizeze lumea liberă pentru a obține eliberarea soțului ei. Merită să amintim de ea, deși în ultimii zece ani a ales să trăiască în umbra celebrului său bărbat.

Născută în U.R.S.S., Avital a aflat la 14 ani că este ebraică. Și-a cunoscut viitorul soț la cursurile de limba ebraică pe care le-au frecventat împreună. Avital și Natan s-au căsătorit la 4 iulie 1974, dar căsătoria a durat... o singură zi, deoarece ea, fiind în posesia unei vize de plecare ce expira în scurt timp, a trebuit să plece în Israel. A sperat că și Natan, căruia i s-a refuzat viza în 1973 din motive de securitate, o va putea urma curând. Sosită în Israel, Avital a luat imediat legătura cu un mare număr de prieteni și cunoștințe, atât de acolo, cât și din S.U.A. și din alte țări occidentale, cerându-le să acționeze politic pentru a obține plecarea soțului ei. S-au organizat mitinguri, s-au trimis scrisori, au fost făcute declarații, dar în zadar. Lucrurile s-au schimbat în rău când, în martie 1977, Natan a fost arestat împreună cu alți membri ai grupului neoficial de Respectare a aplicării Acordurilor de la Helsinki. Printre acuzații figura și cea de spionaj. La câteva ore după ce a aflat de arestarea soțului ei, Avital și susținătorii ei au organizat o conferință de presă, care a fost urmată apoi

de întâlnirile ei cu ziaristi de la marile publicații occidentale, acțiune care a durat nouă ani. În ziua în care a început procesul soțului ei, în 1978, Avital Sharansky a organizat la Paris o demonstrație la care au participat 10.000 de persoane. Din capitala Franței ea a plecat în Marea Britanie, Elveția, Australia, Canada și la Washington, unde a militat în favoarea lui Natan. Ceea ce s-a întâmplat în acești ani, le-a descris în cartea „La anul la Ierusalim”. Forța ei - au apreciat cei care au cunoscut-o și o cunosc - a avut două surse. În primul rând tenacitatea cu care soțul ei lupta și rezista, bolnav fiind, în închisoare. Cealaltă a fost credința ei. Rabinul Avi Weiss, militant în mișcarea evreilor sovietici și prieten cu Avital Sharansky, pe care a însoțit-o în campania ei de trei ani din S.U.A., spunea că „atașamentul ei față de Tora și de poporul evreu” a fost sprijinul ei moral. Ea și-a dat seama că eliberarea soțului ei va fi un stimul pentru evreii din Rusia, militând și pentru a le obține dreptul la emigrare. Între cei doi soți exista o legătură spirituală excepțională. Natan Sharansky a mărturisit că în toți anii de închisoare a simțit prezența ei, „mai puternică decât oricând”.

Avital a câștigat bătălia, Sharansky a fost eliberat. A considerat atunci că misiunea ei s-a terminat. „N-a vrut să fie o persoană publică”, a spus unul dintre prietenii ei apropiați. Și-a devotat viața familiei, celor două fete, Rachel și Hanna, gospodăriei ei din Ierusalim. A reapărut în viața publică, după 15 ani, la un miting organizat la 8 ianuarie 2002 în sprijinul unității Ierusalimului. În fața a 300-400.000 de persoane, adunate în afara zidurilor Orașului Vechi, ea a vorbit despre Războiul de Șase Zile și reunificarea Ierusalimului, pietre de hotar în trezirea identității iudaice și despre visul evreilor ruși de a reveni în Zion. „Avital a reușit să trezească speranța, exemplul ei a inspirat pe mulți. Nu trebuie dată uitării”, a afirmat ziaristul Judah Harris, autorul rândurilor de mai sus, de evocare a acestei personalități cu totul excepționale.

EVA GALAMBOS

Faimosul disident sovietic, scriitorul Natan Sharansky, devenit apoi, în Israel, lider de partid și ministru în mai multe cabinete, este cunoscut în lumea întreagă. A fost primit de regi și regine, șefi de stat, prim-miniștri și miniștri din numeroase țări. Președintele George Bush îl apreciază în mod

Congresul Mondial Evreiesc se pregătește pentru o emigrare a evreilor din Iran

După declarațiile președintelui iranian Mahmud Ahmadinejad și criza nucleară, Congresul Mondial Evreiesc (C.M.E.) a lansat o campanie împotriva Iranului. La reuniunea sa bianuală, desfășurată recent la Ierusalim, C.M.E. a chemat comunitățile

evreiești din întreaga lume să exercite presiuni asupra guvernelor lor pentru a lua poziție împotriva programului nuclear iranian și a impune sancțiuni economice și politice acestei țări.

Alexander Mashkevich, președintele Congresului Evreiesc Euro-Asiatic, a atras atenția Congresului că ar trebui să se pregătească pentru o posibilă emigrare a evreilor din Iran. El a apreciat că aproximativ 30.000 de evrei trăiesc în această țară și că menținerea legăturilor cu ei este extrem de dificilă. Mashkevich, care a emigrat din Kazahstan, a afirmat că fostul ministru iranian de externe îi permiseseră să viziteze comunitățile evreiești din Iran, dar după alegerea ca președinte a lui Ahmadinejad, vizita a fost anulată.

Rabinul *Israel Singer*, președintele Consiliului de politică al C.M.E., a declarat că, în pofida riscului că regimul iranian ar putea să se răzbuie pe comunitatea evreiască, participării la congres au decis să dezbată problema. „Evreii din Iran trăiesc acolo de 2.700 de ani, de pe vremea reginei Ester. Au rămas în pofida războaielor și sionismului și sunt conștienți de situația de-acolo. Noi acționăm în favoarea lor, nu împotriva lor”. „Comunitățile evreiești din întreaga lume - a afirmat Singer - trebuie să dea de înțeles guvernelor lor că regimul iranian nu-i amenință numai pe evrei, ci toate țările lumii. Strategia C.M.E. nu este de a declanșa o mișcare antiiraniană, ci de a încuraja țările să acționeze împotriva Iranului”, a mai precizat rabinul. (E.G.)

Fundația Premiilor Rotschild din Israel a dat publicității lista oamenilor de știință care vor primi, la 12 martie, distincțiile pe 2006. Ceremoniile se vor desfășura la Muzeul Israel, în prezența Lordului Rotschild. Premiile se dau, începând din 1959, în domeniile fizicii, matematicii, chimiei, biologiei, agriculturii, științelor umaniste, studiilor iudaice și științelor sociale, alegându-se patru sau cinci premiați. Anul acesta au fost onorați oameni de știință din categoriile: inginerie, științe sociale, biologie și matematică.

• Astfel, profesorul GEDEON DAGAN, de la Facultatea de Inginerie a Universității din Tel Aviv, a fost distins pentru contribuțiile sale de pionerat în hidrologia apelor freatice și procesele de contaminare a solului. Dagan este unul dintre fondatorii unei noi discipline - *hidrologia de subsuprafață stohastică*, ale cărei modele servesc la analiza și previziunile proceselor de poluare a solului și apelor freatice ce amenință calitatea apei de băut în multe părți ale lumii.

G. DAGAN

• Profesorul ASHER KORIAT, de la Universitatea din Haifa, este una dintre personalitățile proeminente din domeniul psihologiei cunoașterii. Cercetările lui, mai ales în ceea ce privește metacunoașterea și „impresia de a cunoaște”, sunt fundamentale în acest domeniu. El a adus contribuții semnificative și în studiul memoriei.

A. KORIAT

• Profesorul ADA YONATH, de la Institutul Weizmann, a fost deschizătoare de drumuri în studiul ribozomului cu ajutorul cristalografiei cu Raze X, un ansamblu deosebit de complex ce funcționează ca un mecanism de sinteză a proteinelor din celula vie. Procesul, foarte dificil, a necesitat dezvoltarea unor metode inovative care au avut o influență majoră asupra întregului domeniu și au culminat cu determinarea structurii de înaltă rezoluție a conformațiilor active din punct de vedere funcțional ale ribozomului, contribuind la înțelegerea sintezei proteinelor.

• Profesorul BENJAMIN WEISS, de la Universitatea Ebraică, este unul dintre cei mai proeminenți matematicieni din Israel. El a avut contribuții substanțiale în domenii vaste ale matematicii, mai ales în ceea ce privește teoria ergodică (comportamentul statistic și calitativ al acțiunilor măsurabile de grup și semigrup pentru măsurarea spațiului), el fiind unul dintre cei mai importanți specialiști din lume. Prof. Weiss și-a adus contribuția la teoria generală a sistemelor dinamice, din care face parte și teoria ergodică, iar activitatea lui a contribuit la descoperirea unor conexiuni surprinzătoare ale teoriei ergodice cu teoria combinațiilor. (E.G.)

Oameni de știință israelieni – laureați ai Premiului Rotschild 2006

Cunoscutul filosof evreo-maghiar, *Agnes Heller*, a fost distinsă cu prestigiosul Premiul danez „Sonning”, a anunțat Universitatea din Copenhaga. „Timp de 50 de ani, scriitoarea-filosof a descris cultura europeană cu talent creativ, inteligență politică, energie morală și onestitate intelectuală”, s-a subliniat în argumentarea Comisiei de acordare a premiului. Fondată în 1950,

distincția, în valoare de un milion de coroane daneze (134.000 de Euro), se acordă, din doi în doi ani, unor personalități care au depus eforturi deosebite pentru promovarea culturii europene. Printre deținătorii anteriori ai premiului figurează, printre alții, fostul președinte ceh, dramaturgul Vaclav Havel, regizorii Ingmar Bergman (Suedia) și Krzysztof Kieslowski (Polonia), scriitorii Dario Fo (Italia) și Günter Grass (Germania) - ambii laureați ai Premiului Nobel pentru literatură.

Agnes Heller s-a născut în 1929 și este absolventă a Facultății de Filosofie. Este autoarea a aproximativ 40 de lucrări, apărute în 14 limbi. La început a avut ca preocupări filosofia istoriei și istoria filosofiei, precum și probleme de etică și politică, apoi tematica ei s-a extins și în domeniul ca estetice, teoria religiei, a istoriei și a artei. Ea a abordat de mai multe ori și problema antisemitismului. De două decenii, este profesor de filosofie la New York. În timpul regimului comunist din Ungaria, a fost considerată disidentă. În 1957, a fost scoasă din învățământul superior din motive politice și între 1958-1990 nu a avut acces la nici o universitate din Ungaria. (E.G.)

Filosoful evreo-maghiar AGNES HELLER – distinsă cu Premiul «Sonning»

„Regândirea trecutului este una din obligațiile prezente”

Urmare din pag. 6 În seama incertitudinilor sale. În ceea ce privește trecutul, pot să răspund exact părții a doua din întrebarea dumneavoastră. „Cea mai subversivă carte” a mea a fost ultima predecembristă, *Opțiuni*. Am definitivat-o în 1988, cu binevoitoarea complicitate a redactoarei de carte, Magdalena Bedrosian, a trecut de furcile caudine ale cenzurii (formal inexistente), a primit „bun de tipar”, apoi, la recitirea dinaintea difuzării, de către „postcenzură”, a fost oprită, în aprilie 1989. Volum de memorii, el era ticsit de erezii, de la „meditația transcendențială”, așa cum am trăit-o la facultatea noastră, până la ample referiri la persoane indezirabile și la scrieri de-ale lor. Editura „Cartea Românească” a întreprins demersuri pentru a-și salva produsul, momentul era confuz pentru oficialități nu de prim rang, executoare, plutea în aer schimbarea iminentă, în paralel cu teroarea înțepită; așa încât

solicitățile editurii au avut câștig de cauză, iar *Opțiuni* - oricum gata tipărită - a apărut în librării [...].

- O voi citi, va promit.

- O jumătate de an mai târziu i-ar fi căzut dinții, n-ar mai fi avut haz, ar fi trebuit s-o arunc la gunoi. Așa însă apariția ei a produs mirare, inclusiv printre oameni cu dificultăți sau chiar interdicție de semnătură. Unul m-a și întrebat: de ce ți-ai periclitat cartea pentru mine? I-am răspuns: nu pentru tine, ci pentru mine, n-am avut putere să elimin acele capitole și pasaje, deși eram conștient că planau compromițător asupra ansamblului. Țin să fiu, totuși, precis, în final: nu am fost vreun disident sau oponent, cum retroactiv aveau să se prezinte atâția. Am scris cărți și am ținut cursuri pe cât posibil oneste. Scrupulul obligă la exactitate.

- Vă mulțumesc pentru interviul pe care mi l-ați prilejuit cu generozitate.

NOTĂ. În numărul următor al revistei, vom insera - privitor la „cazul Ianoși” - **Apelul pentru corectitudine intelectuală**, apărut în revista „Cultura” (nr. 11/2006), inclusiv lista cu numele semnatarilor acestui Apel (lista rămânând deschisă), precum și articolul lui Valentin Protopopescu, „Delirium tremens”, apărut în aceeași revistă.